

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Eigenwijs vaderland : populair nationalisme in negentiende-eeuws Amsterdam

Petterson, A.F.

Citation

Petterson, A. F. (2017, January 24). *Eigenwijs vaderland : populair nationalisme in negentiende-eeuws Amsterdam*. Prometheus, Amsterdam. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/45463>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/45463>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/45463> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Petterson, A.F.

Title: Eigenwijs vaderland : populair nationalisme in negentiende-eeuws Amsterdam

Issue Date: 2017-01-24

Stellingen
Bij het proefschrift

Eigenwijs vaderland

Populair nationalisme in
negentiende-eeuws Amsterdam

Door Anne Frederique Petterson

- 1 Anders dan recentelijk door Auke van der Woud is beweerd, was ‘Nederland’ voor de gewone negentiende-eeuwer geen ‘lege abstractie’ maar gaven zij hun natiebeeld concreet vorm in het dagelijks leven.
- 2 Wil een nationaal symbool succesvol zijn, dan moet het de mogelijkheid tot individuele *agency* en actieve participatie combineren met de mogelijkheid om als individu op te gaan in een groter geheel.
- 3 Niet-nationalistische beweegredenen, zoals het verkrijgen van (politieke) inspraak, winstbejag of het verbeteren van het imago van straat of buurt, vormden de drijvende kracht achter het negentiende-eeuwse populaire nationalisme. Natievorming en gemeenschapszin waren niet altijd het beoogde doel, maar vormden wel steeds het resultaat.
- 4 De ontwikkeling van een Nederlandse nationale identiteit was in de negentiende eeuw geen eenrichtingsverkeer. Het perspectief ‘van onderop’ leert dat de maatschappelijke bovenlaag zich het meest heeft aangepast aan de veranderende omstandigheden.
- 5 De toenemende organisatie van het Nederlandse publieke domein vanaf de jaren 1880 zorgde voor de opkomst van een massanationa-

lisme. Hoewel het nationale verhaal nu breder dan voorheen werd beleefd, nam de mogelijkheid om op individuele basis nationalistische initiatieven te ontplooiën af. De invulling van de Nederlandse natiestaat werd hierdoor minder democratisch.

- 6 Historici hebben zich in hun waardering van koning Willem III te veel laten beïnvloeden door de socialistische propaganda over 'Koning Gorilla'. Voor de gewone negentiende-eeuwse Nederlander vormde Willem III een gewaardeerd 'volksvader' en populaire Oranjevorst.
- 7 Hoewel de opkomst van de consumptiemaatschappij rond 1900 zorgde voor een veranderende omgang met de Nederlandse nationale cultuur, greep de invulling van het commerciële nationale verhaal terug op elementen uit de voorgaande decennia.
- 8 De recente grootschalige digitalisering van historisch bronmateriaal in Nederland (en daarbuiten) heeft de beoefening van geschiedschrijving 'van onderop' een nieuwe en noodzakelijke impuls gegeven.
- 9 De afnemende populariteit van het Nederlands als wetenschappelijke taal is een verarming voor de Nederlands-Vlaamse academische gemeenschap.
- 10 Net als de negentiende-eeuwse Amsterdammers zich leerden verhouden tot Nederland, moeten Nederlanders vandaag de dag zich leren verhouden tot Europa. De betrokkenheid van burgers bij het proces van Europese politieke en culturele eenwording zou baat hebben bij een grotere zichtbaarheid van Europa in de lokale, dagelijkse praktijk.